

Çocuk Gelişimci Adaylarının Bağlanma Stillerinin Şiddet İçeren ve Şiddet İçermeyen Suç Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi

Bayram DELEŞ*

Oğuz EMRE**

Ayşegül ULUTAŞ KESKİNKILIÇ***

Öz

Bağlanma stilleri, bireylerin yaşamında ve sosyal ilişkilerinde önemli bir yere sahiptir. Bağlanma, bireyin başka bir bireyden yakınlık bekleme eğilimi ve kendini güvende hissetmesi olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmada bağlanma stillerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nicel araştırma yöntemi ilişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilen araştırmanın verileri 2019/2020 eğitim öğretim yılında Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenim gören 253 öğrenciden toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 'Demografik Bilgi Formu', 'Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği' ve 'Şiddet İçeren ve Şiddet İçermeyen Suç Davranışları Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS veri analiz programı ile analiz edilmiştir. Değişkenlerin ve bağlanmanın suç davranışlarına etkisi Lineer regresyon analizi ile test edilmiştir. Araştırma sonucunda cinsiyet, yaş, anne baba öğrenim düzeyi ve anne baba tutumu değişkenlerinin bireylerin bağlanma stillerini etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca güvenli bağlanma stiline sahip olan bireylerin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma, Bağlanma Stilleri, Suç Davranışları, Şiddet

Investigation of the Effect of Attachment Styles of Child Developmental Candidates on Violent and Non-Violent Criminal Behaviors

Abstract

Attachment behaviors have an important place in individuals' lives and social relationships. Attachment is an individual's tendency to expect closeness from another person and feel safe. In this study, the effect of attachment styles on violent and non-violent criminal behavior was examined. The data of this study, which was carried out by using the quantitative research method relational screening model, were collected from 253 Child Development undergraduate students studying at the Department of Child Development of the Faculty of Health Sciences of Avrasya University in the 2019-2020 academic year. In the research, 'Demographic Information Form', 'Three-Dimensional Attachment Styles Scale' and 'Non-Violent and Violent Of Criminal Behavior Scale' was used as data collection tools. SPSS data analysis program was used in the analysis of the research data. Variables and the effect of attachment on criminal behavior was tested through Linear regression analysis. The research showed that gender, age, parental education level and parental attitude variables affect the attachment styles of individuals. In addition, it was concluded that individuals who have a reliable attachment style have low levels of violent and non-violent criminal behavior.

Keywords: Attachment, Attachment Styles, Criminal Behaviors, Violence

Geliş/Received: 03. 12. 2020

Kabul/Accepted: 27.12.2021

- Bu çalışma için, Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'dan 11.06.2020 tarih ve 2020/6 sayılı karar ile etik kurul izni alınmıştır.

* Öğr. Gör., Ardahan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, delesbayram@gmail.com Orcid ID: 0000-0002-7507-240X

** Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, oguz.emre@inonu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6810-3151

*** Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, aysegul.ulutas@inonu.edu.tr, Orcid ID: 0000-0002-6497-6534

(Makale Türü: Araştırma Makalesi)

Giriş

Bağlanma, bireyin yaşamının ilk dönemlerinde bakımından sorumlu birey başta olmak üzere yakın çevresiyle kurduğu sıcak ve sevgi dolu ilişkilerle ortaya çıkmaktadır (Bowlby, 1980: 24). Aynı zamanda bağlanma stilleri bireylerin kişilik özelliklerini önemli ölçüde etkilemektedir (Wokom ve Udochukwu, 2020: 6). Bağlanma ile ilgili Bowlby tarafından yapılan araştırmaların genişletilmesi ile elde edilen sonuçlar incelendiğinde, bağlanma stillerinin bireyin çevresi ile olan etkileşimine göre şekillendiği belirlenmiştir (Ainsworth, 1970: 29). Bireylerde bağlanma güvenli, kaçınmacı, kararsız ve kaygılı bağlanma şeklinde gerçekleşmektedir (Ainsworth, 1971: 35; Besser, Luyten ve Mayes, 2012: 3; Kaya ve Öz, 2020: 2). Bağlanma stillerinin kritik zamanı sıfır-bir yaş dönemi olup, bebeğin ihtiyaçlarının zamanında karşılanması güvenli bağlanmanın temelini oluşturmaktadır (Bowlby, 1969; Freeze Burke ve Vorster, 2014: 2). Aynı zamanda çocukluk döneminde güvenli bağlanmaya sahip olan bireyler, ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde uzun süreli sosyal ilişkiler geliştirebilmektedirler (Öğretir Özçelik ve Tok, 2018; Zimmermann, 2004). Nitekim üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalarda çocukluk dönemindeki bağlanma stillerinin, bireyin sosyal ve kişisel özelliklerini önemli ölçüde etkilediği tespit edilmiştir (Deniz, Hamarta ve Ari, 2005: 12; Flett, Burdo ve Nepon, 2020: 3; Sung, Nam ve Hwang, 2020: 1).

Güvenli bağlanmanın gerçekleşmediği durumlarda bireylerde kaçınmacı ile kaygılı ve kararsız bağlanma stilleri görülebilmektedir (Widom ve diğerleri, 2018: 6-7). Bu bağlanma stillerinden biri olan kaygılı ve kararsız bağlanma, çocukların bağlandığı bireyden ayrıldığında ortaya çıkmakta ve huzursuzluk şeklinde kendini göstermektedir (Doyle ve Markiewicz, 2005: 2). Kaygılı ve kararsız bağlanmanın temelinde bireyin ihtiyaçlarının yeterince karşılanmaması yer almaktadır (Zimmermann, 2004: 42). Kaygılı ve kararsız bağlanma stili, bireylerin ilerleyen yaşantılarında diğer bireylere karşı aşırı bağımlı olmasına, kararsızlık ve özgüven eksikliği yaşamasına neden olabilmektedir (Koçak ve Durak Batıgün, 2017: 13). Güvenli bağlanmaya karşı meydana gelen diğer bağlanma stili de kaçınmacı bağlanmadır. Kaçınmacı bağlanma davranışında çocukların, ihtiyaçlarını karşılayan bireyleri yok sayma eğilimi bulunmaktadır (Widom ve diğerleri, 2018: 4). Çünkü birey ortamdan ayrıldığında, çocuk terk edilme korkusu yaşayabilmektedir. Bu korkuyu yaşamak istemeyen çocuk, bağlanma davranışından kaçınmaktadır (Blackwell ve diğerleri, 2017: 5).

Bireylerde güvenli bağlanmanın meydana gelmemesi, bağlanma ihtiyacı hisseden çocuklar için farklı bağlanma stillerini ortaya çıkarmaktadır. Ancak bu bağlanma stilleri bireylerin olumsuz duygular, iç çatışmalar, korku ve kaygılar yaşamalarına neden olabilmektedir (Erzen ve Odacı, 2014: 4-6). Aynı zamanda bağlanmanın güvenli olmaması bireylerin gelecek yaşantılarında olumlu sosyal ilişkiler geliştirmelerini engellemekte, özsaygı düşüklüğü, başarısızlık ve dışlanma gibi olumsuzlukların yaşanmasına zemin hazırlayabilmektedir (Young, 2013: 14-15; Yıldız, 2008: 2). Aile ilişkilerinin ve ebeveynlik becerilerinin doğrudan veya dolaylı olarak suç davranışı ile ilişkili olduğunu gösteren

araştırmalar bulunmaktadır. Özellikle aile, okul, arkadaş ortamı ve çevre çocuğun suça yönelmesinin nedenleri arasında gösterilmektedir (Giray Sözen, 2017: 6; Öğretir Özçelik ve Şengün Afşin, 2020: 11).

Suç, bireyin topluma ya da başkalarına yönelik zarar verici ve yıkıcı etkilerde bulunduğu davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Cornish ve Clarke, 1987: 26-28). Suç davranışları insanlığın ilk dönemlerinden itibaren günümüze kadar süregelen olumsuz bir durum olarak ifade edilmektedir. Suçun bireysel ve sosyal bağlamda psikolojik, ekonomik ve sosyolojik açıdan olumsuz etkileri bulunmaktadır (Delson, Margolin ve John, 2003: 3-4; Nixon ve diğerleri, 2017). Suç davranışlarının çeşitli şekillerde sınıflandırılmasıyla birlikte, şiddet içeren ve şiddet içermeyen suçlar şeklinde genel bir kategoride değerlendirilmesi mümkündür (Koçak ve Durak Batıgün, 2017: 5). Bir ya da birden fazla bireye fiziksel zarar veren davranışlar şiddet içeren suçlar olarak ifade edilmektedir. Bireylerin devam eden birlikteliklerinde partnerlerine yönelik suç davranışları yakın ilişkilerde şiddeti, bireyin yakını olsun ya da olmasın diğer bireylere şiddet içeren davranışlar sergilemesi genel şiddeti, herhangi birine yönelik fiziksel zarar vermeyi içermeyen hırsızlık, sahtecilik, kamu malına zarar verme gibi davranışlar ise şiddet içermeyen suç davranışları olarak ifade edilmektedir (Dickinson, 2017: 9; Koçak ve Durak Batıgün, 2017: 7). Birey, aynı anda bir ya da birden fazla suç davranışı gösterebilmektedir (Thornton ve diğerleri, 2016: 1-2). Yapılan araştırmalarda suç davranışları gösteren bireylerin yaklaşık %70'inin daha önce bir suç davranışı gösterdiği tespit edilmiştir (Bo ve diğerleri, 2020: 4; Murray ve diğerleri, 2015: 8-9; Nixon ve diğerleri, 2017: 3-5). Dolayısıyla şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarının bireylerde görülmesinin geçmiş yaşantılarla da ilişkili olduğu düşünülmektedir (Torok ve diğerleri, 2014: 6-8).

Bireyde görülen kaçınmacı ile kaygılı ve kararsız bağlanma stili, bireyin zaman içerisinde psikiyatrik problemler yaşamasına, bağımlılık yapan maddelere eğilim göstermesine ve suç davranışlarını sergilemesine neden olabilmektedir (Berlanda ve diğerleri, 2019: 1-3; Tussey, Tyler ve Simons, 2018: 3). Suç davranışları bireylerde kişilik özellikleri, yaş, cinsiyet, öğrenim düzeyi, anne baba tutumları, aile ilişkileri ve sosyal çevre gibi birçok değişkene bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir (Kırimer, Akça ve Sümer, 2017: 2; Roslyne Wilkinson ve Jones Bartoli, 2020: 4-6).

Yapılan çalışmalarda suç, şiddet ve zorbalık davranışları gösteren bireylerin aile yaşantılarında sorunlar olduğu, suç davranışları gösteren bireylerin güvenli bağlanma düzeylerinin düşük olduğu, güvenli bağlanmanın olmadığı durumlarda ise sosyal yaşamlarında sorun yaşama risklerinin yüksek olduğu şeklinde bulgulara rastlanmaktadır (Brown ve diğerleri, 2009: 9-11; Martins ve diğerleri, 2018: 8-9; Stover, Choi ve Mayes, 2018: 12-13; Young, 2013: 11; Yıldız, 2008: 3-4). Kaçınmacı ve kaygılı bağlanma ile saldırganlık davranışları arasında doğrusal ilişkilerin bulunduğu belirtilmektedir (Zimmermann, 2004: 17). Bu bakımdan suç davranışlarının önlenmesi amacıyla, erken çocukluk döneminden itibaren çocukla kurulan bağlanma stiline önemli olduğu ve güvenli bağlanmanın desteklenmesinin gerektiği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle araştırmada, çocuk gelişimci adaylarının bağlanma stillerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

Çocuk gelişimci adaylarının demografik özellikleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Çocuk gelişimci adaylarının demografik özellikleri ile şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Çocuk gelişimci adaylarının bağlanma stilleri ile şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, araştırmanın etik yönü, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli birbirini etkileyebileceği düşünülen değişkenlerin karşılaştırılmasına imkân sağlayan araştırma modelleridir (Büyüköztürk, 2012:58).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Avrasya Üniversitesi Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenim görmekte olan 253 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun 219'u (%86,6) kadın, 34'ü (%13,4) erkek öğrencidir. Öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlamışlardır. Çalışma grubuna ait demografik özellikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo1: Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	219	86,6
	Erkek	34	13,4
Yaş	17-21	85	33,6
	21-25	126	49,8
	26 ve üzeri	42	16,6
Anne öğrenim düzeyi	Okuryazar	66	26,1
	İlkokul	91	36,0
	Ortaokul	34	13,4
	Lise	33	13,0
	Üniversite	29	11,5
Baba öğrenim düzeyi	Okuryazar	22	8,7
	İlkokul	95	37,5
	Ortaokul	69	27,3
	Lise	38	15,0
	Üniversite	29	11,5
Aile gelir durumu	Düşük	53	20,9
	Orta	191	75,5
	Yüksek	9	3,6
Ebeveyn birlikte yaşama durumu	Annem ve babam birlikte	208	82,2
	Annem ve babam ayrı	22	8,7
	Annem sağ babam vefat etti	15	5,9
	Babam sağ annem vefat etti	7	2,8

	İkisi de vefat etti	1	,4
	Demokratik	128	50,6
	Baskıcı	40	15,8
Ailenizin size karşı tutumu nasıldır?	İlgisiz	18	7,1
	Tavizkar	16	6,3
	Aşırı korumacı	51	20,2
Arkadaşlarımızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olan var mı?	Bu durumda hiçbir arkadaşım yok	231	91,3
	Bu durumda birkaç arkadaşım var	22	8,7
	Toplam	253	100,0

Tablo 1'e göre öğrencilerin %86.6'sı kadın, %13.4'ü erkek; %33.6'sı 17-21 yaş, %49.8'i 21-25 yaş, %16.6'sı 26 ve üzeri yaş grubundadır. Öğrencilerin anne öğrenim düzeyi %26.1 okuryazar, %36 ilkokul, %13.4 ortaokul, %13 lise, %11.5 üniversite; baba öğrenim düzeyi %8.7 okuryazar, %37.5 ilkokul, %27.3 ortaokul, %15 lise, %11.5 üniversite düzeyindedir. Öğrencilerin, aile gelir düzeyleri %20.9 düşük, %75.5 orta, %3.6 yüksek olarak ifade edilmiştir. Ebeveynlerin birlikte yaşama durumları %82.2 anne ve baba birlikte, %8.7 anne ve baba ayrı, %5.9 anne sağ baba vefat, %2.8 baba sağ anne vefat, %0.4 ikisi de vefat şeklindedir. Ailenin bireye karşı tutumu bakımından %50.6'sı demokratik, %15.8'i baskıcı, %7.1'i ilgisiz, %6.3'ü tavizkar, %20.2'si aşırı korumacı tutuma sahip oldukları belirtilmiştir. Öğrencilerin arkadaşlarından tutuklu/hükümlü ya da suça karışmış olma durumu bakımından %91.3'ü bu durumda bir arkadaşım yok, %8.7'si bu durumda birkaç arkadaşım var yanıtını vermişlerdir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce öğrencilerin öğrenim gördüğü Avrasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan 20.05.2020 tarihli ve 57443978-199.00-604 sayılı kararla gerekli izin alınmıştır. Daha sonra Gümüşhane Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan 11.06.2020 tarihli ve 2020/6 sayılı kararı ile çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmaya alınan öğrencilere araştırmanın amacı anlatılmış ve onam formu alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Bağlanma Stilleri Ölçeği, Şiddet İçeren ve Şiddet İçermeyen Suç Davranışları Ölçeği kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerle ilgili gerekli izinler araştırma öncesinde alınmıştır.

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilen cinsiyet, yaş, anne-baba öğrenim düzeyi, aile gelir durumu, ailenin birlikte yaşama durumu, aile tutumu (Ailenizin size karşı tutumu nasıldır?), arkadaşlar arasında tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu şeklinde sorulardan oluşmaktadır.

Bağlanma Stilleri Ölçeği: Ölçek, Erzen (2016) tarafından bağlanma stillerinin ölçümünü yapmak amacı ile geliştirilmiş olup, 18 madde ve 3 alt boyuttan meydana gelmektedir. Maddeler, Kesinlikle Katılmıyorum-1, Katılmıyorum-2, Fikrim Yok-3, Katılıyorum-4, Tamamen Katılıyorum-5 şeklinde 5'li Likert aralığında derecelendirilmiştir. Ölçeğin iç güvenilirlik düzeyini belirlemek için

Cronbach Alpha katsayıları kullanılmıştır. Alpha değerleri güvenli bağlanma .69 (maddeler: 4, 7, 10, 13, 16), kaçınan bağlanma .80 (maddeler: 1, 3, 5, 9, 12, 15, 18), kaygılı kararsız bağlanma .71 (maddeler: 2, 6, 8, 11, 14, 17) olarak bulunmuştur. Güvenli Bağlanma alt boyutu olumlu özellikleri, Kaygılı-Kararsız ve Kaçınan alt boyutları ise olumsuz özellikleri ölçmekte olduğundan ölçeğin toplam puanına ilişkin Cronbach Alpha değeri hesaplanamamıştır. Ölçeğin 3 alt boyutta açıkladığı toplam varyans %45.73 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda 3 faktörlü modelin uygun olduğu ve uyum düzeylerinin yeteli olduğu belirlenmiştir (GFI .93, AGFI .90, CFI .90, RMSEA .05 ve χ^2/sd : 2.48). Ölçek, 12-25 yaş ergenlere yönelik kullanılabilen bir ölçme aracıdır (Erzen, 2016). Araştırmacı tarafından yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda ölçeğin alt boyutlarının güvenilirlik değerleri güvenli bağlanma .73, kaçınan bağlanma .81, kaygılı kararsız bağlanma .74 olarak bulunmuştur.

Şiddet İçeren ve Şiddet İçermeyen Suç Davranışları Ölçeği: Ölçek, Thornton ve arkadaşları (2013) tarafından geliştirilmiştir. 7'li Likert tipinde derecelendirilmiştir. 20-40 yaş aralığındaki bireylerde suç davranışları ile ilgili araştırmalarda kullanılabilir bir ölçektir. Koçak ve Batıgün (2017) tarafından açımlayıcı-doğrulayıcı faktör analizleri ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. 33 madde ve 3 alt boyuttan oluşan ölçeğin alt boyutları; Yakın İlişkilerde Olan Şiddet (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8), Genel Şiddet (9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) ve Şiddet İçermeyen Suçlar (21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33) şeklindedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Söz konusu boyutlara ilişkin Cronbach Alpha değerleri sırasıyla; .88,.94 ve .76'dır. Ölçeğin tamamının açıkladığı toplam varyans %45.95 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, üç faktörlü yapının geçerli olduğunu ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir uyumu gösterdiğini göstermiştir ($\chi^2 / sd = 4.39$, CFI = .81, GFI = .81, RMR = .01, RMSEA = .08, ECVI = 4.91 <19.63). Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik değerleri yeterlidir. Bu araştırmada elde edilen verilerle yapılan güvenilirlik analizi sonuçları da benzer şekilde .86, .92 ve .81 olarak bulunmuş olup, güvenilirlik değerlerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler pandemi nedeniyle elektronik ortamda toplanmıştır. Öncelikle demografik bilgi formu ve ölçek maddeleri elektronik ortama aktarılmış, sonrasında salgın hastalık olan Covid19 nedeniyle veriler öğrencilere mail ve sosyal medya hesapları üzerinden iletilmiştir. Öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlamışlardır. Öğrencilerin gönüllü katılım sağlamaları, ölçeğin ve maddelerin rastgele doldurulmasını önlemek amacıyla yapılmış olup, bu durum geçerlik ve güvenilirlik açısından son derece önemlidir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS veri analiz programı kullanılmıştır. Değişkenlerin

analizinde yüzde ve frekans dağılımları, ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini değerlendirmek için yüzde ve frekans dağılımları kullanılmıştır. Değişkenlerin ve bağlanma stillerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlara etkisini değerlendirmek için Lineer regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Araştırma verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

Tablo2: Araştırma değişkenlerinin bağlanma stillerine etkisi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişkenler	B	Stan. Coeff.	t	p	
Güvenli Bağlanma	Sabit	20,245		17,162	,000	
	Cinsiyet	,465	,062	,950	,343	
	Yaş	-,007	-,002	-,030	,976	R: ,263
	Anne öğrenim düzeyi	-,064	-,032	-,490	,625	R ² : ,069
	Baba öğrenim düzeyi	,215	,095	1,412	,159	Adj.R ² : ,030
	Aile gelir durumu	,151	,027	,404	,687	F: 8,792
	Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu	-,599	-,178	-2,830	,005	Sd: 8
	Ailenin tutumu	-,298	-,163	-3,892	,001	P: ,001
	Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu	,348	,079	1,218	,224	
Kaçınan Bağlanma	Sabit	6,782		3,385	,001	
	Cinsiyet	2,771	,211	3,337	,001	
	Yaş	-,253	-,039	-,616	,539	R: ,342
	Anne öğrenim düzeyi	-,442	-,129	-2,402	,006	R ² : ,117
	Baba öğrenim düzeyi	,057	,015	,222	,825	Adj.R ² : ,080
	Aile gelir durumu	-,604	-,293	-3,428	,001	F: 6,205
	Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu	,564	,096	1,567	,118	Sd: 8
	Ailenin tutumu	-,395	-,134	-2,531	,001	P: ,000
	Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu	,016	,002	,034	,973	
Kaygılı Kararsız Bağlanma	Sabit	14,262		6,330	,000	
	Cinsiyet	-,532	-,035	-,570	,569	
	Yaş	-1,337	-,177	-2,892	,004	R: ,409
	Anne öğrenim düzeyi	,440	,111	1,772	,078	R ² : ,167
	Baba öğrenim düzeyi	-,130	-,029	-,449	,654	Adj.R ² : ,133
	Aile gelir durumu	-,010	-,001	-,014	,989	F: 8,857
	Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu	2,375	,350	5,872	,000	Sd: 8
	Ailenin tutumu	-,065	-,020	-,326	,745	P: ,000
	Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu	1,174	,220	3,319	,001	

Bağımsız Değişkenler: Cinsiyet, Yaş, Anne öğrenim düzeyi, Baba öğrenim düzeyi, Aile gelir durumu, Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu, Ailenin tutumu, Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu

Araştırma değişkenlerinin bağlanma davranışlarına etkisi regresyon analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda değişkenlerin güvenli bağlanma (R²: ,030; F: 8,792; P: ,001), kaçınan bağlanma (R²: ,117; F: 6,205; P: ,000) ve kaygılı kararsız bağlanma (R²: ,167; F: 8,857; P: ,000) davranışlarını anlamlı düzeyde etkilediği görülmüştür. Değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde öğrencilerin ebeveynle

Bayram DELEŞ, Oğuz EMRE, Ayşegül ULUTAŞ KESKİNKİLİÇ
Çocuk Gelişimci Adaylarının Bağlanma Stillerinin Şiddet İçeren ve Şiddet İçermeyen Suç Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi

birlikte yaşama durumları (t: -2,830) ve ailenin demokratik tutuma sahip olması (t: -3,892) güvenli bağlanmayı olumlu etkileyen değişkenlerdir ($p \leq .05$). Buna karşılık cinsiyet, anne-baba öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi ve arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olup olmaması durumları güvenli bağlanmayı anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p > .05$). Öğrencilerin cinsiyetinin erkek olması kaçınan bağlanmayı artırmakta iken (t: 3,337), anne öğrenim durumu (t: -2,402), aile gelir düzeyi (t: -3,428) ve ailenin tutumunun demokratik olması (t: -2,531) kaçınan bağlanmayı azaltmaktadır. Öğrencilerin yaş, baba öğrenim, ebeveyn birlikte yaşama/yaşamama ve arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olması/olmaması değişkenleri kaçınan bağlanmayı anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p > .05$). Öğrencilerin arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olması durumu kaygılı kararsız bağlanmayı artırmakta iken (t: 3,319), öğrencinin yaşının artması (t: -2,892) ve ebeveynlerin birlikte olması (t: 5,872) kaygılı kararsız bağlanmayı azaltmaktadır. Buna karşılık öğrencilerin cinsiyet, anne-baba öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi ve aile tutumu değişkenleri kaygılı kararsız bağlanmayı anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p > .05$).

Tablo3: Araştırma değişkenlerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarına etkisi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişkenler	B	Stan. Coeff.	t	p	
Yakın İlişkilerde Şiddet	Sabit	4,802		3,894	,000	
	Cinsiyet	-,119	-,015	-,235	,815	
	Yaş	,038	,009	,139	,889	R: ,389
	Anne öğrenim düzeyi	,002	,001	,015	,988	R ² : ,197
	Baba öğrenim düzeyi	-,055	-,023	-2,347	,035	Adj.R2: ,067
	Aile gelir durumu	-,550	-,093	-3,409	,000	F: 5,633
	Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu	,393	,110	1,784	,076	Sd: 8
	Ailenin tutumu	,188	,110	3,723	,000	P: ,003
	Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu	-,154	-,033	-,519	,604	
Genel Şiddet	Sabit	-2,634		-,720	,473	
	Cinsiyet	6,897	,279	4,567	,000	
	Yaş	-1,480	-,121	-1,853	,065	R: ,425
	Anne öğrenim düzeyi	-,714	-,111	-3,775	,001	R ² : ,180
	Baba öğrenim düzeyi	-,426	-,058	-4,904	,000	Adj.R2: ,143
	Aile gelir durumu	1,313	,072	1,134	,258	F: 11,823
	Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu	,986	,089	1,508	,133	Sd: 8
	Ailenin tutumu	,356	,149	4,790	,000	P: ,000
	Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu	,578	,140	2,654	,003	
Şiddet İçermeyen Suçlar	Sabit	11,077		16,682	,000	
	Cinsiyet	,156	,036	,569	,570	R: ,333
	Yaş	,035	,017	,244	,807	R ² : ,411
	Anne öğrenim düzeyi	-,229	-,126	-3,404	,006	Adj.R2: ,270
	Baba öğrenim düzeyi	-,039	-,030	-,457	,648	F: 7,735
	Aile gelir durumu	,063	,020	,300	,764	Sd: 8
	Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu	,231	,120	3,947	,005	P: ,002
	Ailenin tutumu	,217	,119	4,291	,001	

Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu	,286	,114	1,784	,076
--	------	------	-------	------

Bağımsız Değişkenler: Cinsiyet, Yaş, Anne öğrenim düzeyi, Baba öğrenim düzeyi, Aile gelir durumu, Ebeveyn Birlikte Yaşama Durumu, Ailenin tutumu, Arkadaşlarınızdan tutuklu/hükümlü veya suça karışmış olma durumu

Araştırma değişkenlerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarına etkisi regresyon analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda değişkenlerin yakın ilişkilerde şiddet (R^2 :.197; F: 5,633; P:,.003), genel şiddet (R^2 :.180; F: 11,823; P:,.000) ve şiddet içermeyen suçlar (R^2 :.411; F: 7.735; P:,.002) davranışlarını anlamlı düzeyde etkilediği görülmüştür. Değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde baba öğrenim düzeyinin yüksek olması (t: -2,347) ve aile gelir durumunun artması (t: -3,409) yakın ilişkilerde şiddeti azaltmakta iken, baskıcı ve ilgisiz anne baba tutumları (t: 3,723) yakın ilişkilerde şiddeti artırmaktadır. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, anne öğrenim düzeyi, ebeveyn birlikte yaşama durumu ve arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olması/olmaması durumları yakın ilişkilerde şiddeti anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p>.05$). Öğrencilerin cinsiyetinin erkek olması (t: 4,567), anne (t: -3,775) ve baba (t: -4,904) öğrenim düzeyinin düşük olması, ailenin baskıcı ve ilgisiz tutuma sahip olması (t: 4,790), arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olması (t: 2,654) durumları genel şiddeti artırmaktadır. Öğrencilerin yaş, aile gelir düzeyi, aile tutumu değişkenleri genel şiddeti anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p>.05$). Öğrencilerin anne öğrenim düzeyinin düşük olması (t: -3,404), ebeveynlerin ayrı olması (t: 3,947) ve ailenin baskıcı ve ilgisiz tutumları (t: 4,291) şiddet içermeyen suç davranışlarını artırmaktadır. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, baba öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi ve arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olup olmaması durumları şiddet içermeyen suç davranışlarını anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p>.05$).

Tablo4: Bağlanma stillerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarına etkisi

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişkenler	B	Stan. Coeff.	t	p	
Yakın İlişkilerde Şiddet	Sabit	10,287		6,362	,000	R:,.367
	Güvenli	-,365	-,161	-3,946	,005	R ² :.204
	Kaçınan	,010	,017	,242	,809	Adj.R ² : -.208
	Kaygılı Kararsız	-,012	-,024	-,347	,729	F: 8,370
Genel Şiddet	(Constant)	23,164		4,757	,000	Sd: 3
	Güvenli	-,524	-,160	-2,546	,011	P:,.005
	Kaçınan	,233	,124	4,839	,000	R:,.443
	Kaygılı Kararsız	,098	,060	3,907	,001	R ² :.259
Şiddet İçermeyen Suçlar	(Constant)	12,425		15,170	,000	Adj.R ² :.248
	Güvenli	-,026	-,046	-,753	,452	F: 14,231
	Kaçınan	,110	,337	5,179	,000	Sd: 3
	Kaygılı Kararsız	,001	,003	,041	,968	P:,.000

Bağımsız Değişkenler: Güvenli, Kaçınan, Kaygılı Kararsız

Bağlanma davranışlarının şiddet içeren ve içermeyen suç davranışlarına etkisi regresyon analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre bağlanma yakın ilişkilerde şiddet davranışlarının %20'sini

(R^2 :.204; F: 8,370; P:,.005), genel şiddet davranışlarının %26'sını (R^2 :.259; F: 14,231; P:,.000) ve şiddet içermeyen suç davranışlarının %18'ini (R^2 :.182; F: 11,570; P:,.000) davranışlarını açıklamaktadır. Değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde güvenli bağlanma (t: -3,946) yakın ilişkilerde şiddeti azaltmakta iken, kaçınan (t:,.242) ve kaygılı kararsız bağlanma (t: -,347) yakın ilişkilerde şiddet davranışlarını anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p>.05$). Öğrencilerin güvenli bağlanma durumları (t: -2,546) genel şiddet düzeylerini azaltmakta iken, kaçınan (t: 4,839) ve kaygılı kararsız bağlanma (t: 3,907) genel şiddet davranışlarını artırmaktadır. Öğrencilerin kaçınan bağlanma davranışları şiddet içermeyen suç davranışlarını (t: 5,179) artırmakta iken, güvenli ve kaygılı kararsız bağlanma davranışları şiddet içermeyen suç davranışlarını anlamlı düzeyde etkilememektedir ($p>.05$).

Tartışma

Araştırmada öğrencilerin ebeveynleriyle birlikte yaşıyor olması ve ailenin demokratik tutuma sahip olmasının güvenli bağlanmayı olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Bir çocuğun suç davranışına yönelmesi ebeveynleri ile olan ilişkisine göre şekillenmektedir (Nunes ve Mota, 2017: 11; Wilkinson ve Bartoli, 2020: 9-10; Yıldız, 2008: 7). Çocuk ve ebeveyn arasındaki olumsuz yaşantılar, çocuğun öfkeli ve saldırgan davranışlar sergilemesini tetikleyerek ilerleyen dönemde de suça itilmesine neden olabilmektedir (Arrigo ve Griffin, 2004: 12). Kaya ve Öz (2020: 10) ile Freeze, Burke ve Vorster (2014: 8-9) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda güvenli bağlanmanın benlik gelişimine önemli etkisinin olduğu belirtilmiştir. Araştırmada öğrencilerin cinsiyetinin erkek olması kaçınmacı bağlanmayı artırmakta iken, anne öğrenim düzeyi, aile gelir durumu ve ailenin demokratik tutumu kaçınmacı bağlanmayı azaltmaktadır. Bu bağlamda Young (2013: 14) ile Tussey, Tyler ve Simons (2018: 10-12) tarafından bağlanma stilleri ve şiddet arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen araştırmalarda geliri giderden az olan bireyler ile kadın olan bireylerin kaçınmacı bağlanma düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin arkadaşları arasında tutuklu hükümlü olması durumu kaygılı ve kararsız bağlanmayı artırmakta iken, öğrencinin yaşının artması ve ebeveynlerin birlikte olması kaygılı ve kararsız bağlanmayı azaltmaktadır. Aksoy ve Ögel (2003: 9) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, ülkemizdeki ergenlerin suça itilmesinin altında yatan nedenleri arasında ailenin sosyoekonomik durumu ve anne babanın öğrenim düzeyi gösterilmektedir. Kırımer, Akça ve Sümer (2014: 7)'in orta çocukluk dönemindeki çocuklarla gerçekleştirdikleri araştırmada öğrencilerin yaşları arttıkça kaçınmacı bağlanma düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ermiş (2019: 9-10) tarafından gerçekleştirilen çalışmada kadınların güvenli bağlanma ile kaygılı ve kararsız bağlanma stillerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 9. sınıflarda güvenli bağlanmanın, 10 sınıflarda ise kaygılı ve kararsız bağlanmanın daha yüksek olduğu ve anne-baba öğrenim düzeyinin bağlanma stilleri üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada baba öğrenim düzeyinin artması ile aile gelir durumunun iyi olması yakın ilişkilerde şiddeti azaltmakta iken, baskıcı ve ilgisiz anne baba tutumları yakın ilişkilerde şiddeti artırmaktadır. Öğrencilerin cinsiyetinin erkek olması, anne ve baba öğrenim düzeyinin düşük olması,

ailenin baskıcı ve ilgisiz tutuma sahip olması, arkadaşlar arasında tutuklu hükümlü olması durumları genel şiddeti artırmaktadır. Öğrencilerin anne öğrenim düzeyinin düşük olması, ebeveynlerin ayrı olması ile ailenin baskıcı ve ilgisiz tutumu şiddet içermeyen suç davranışlarını artırmaktadır. Martins ve diğerlerinin (2018: 6-7) öğrencilerde görülen şiddet davranışlarını etkileyen faktörlere ilişkin yaptıkları araştırmada ailesiyle birlikte yaşamayan ve 22 yaş üzerinde olan erkek öğrencilerin şiddet davranışlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Roberts ve Price (2019: 12) aile içi şiddet olgusunu inceledikleri çalışmada cinsiyetin şiddet üzerinde etkili olduğunu ve erkeklerin şiddete daha fazla eğilim gösterdiklerini tespit etmişlerdir. Wokoma ve Udochukwu (2020: 14-15) gerçekleştirdikleri araştırmada tek ebeveynli ailede yaşayan çocukların şiddet eğilimlerinin daha yüksek olduğunu, otoriter ebeveyn tutumuna sahip çocukların şiddet davranışlarının daha fazla görüldüğünü ve ebeveyn öğrenim düzeyi yüksek olan çocukların şiddet davranışlarının daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Nixon ve diğerlerinin (2017: 8) bireylerde suç davranışları riskini araştırdığı çalışmada ise erkek olan, ebeveynleri ayrı olan, aile ilişkilerinde çatışmalar yaşayan ve ekonomik sorunlar yaşayan bireylerde suç davranışları riskinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Araştırmada güvenli bağlanma stili, yakın ilişkilerde şiddet ve genel şiddet davranışını azaltmakta iken, kaçınmacı ile kaygılı ve kararsız bağlanma stili genel şiddet davranışını artırmaktadır. Ek olarak öğrencilerin kaçınmacı bağlanma stilleri şiddet içermeyen suç davranışlarını artırmaktadır. Berlanda ve diğerleri (2019: 8-9) ile Tussey, Tyler ve Simons (2018: 12) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda güvenli bağlanmanın şiddet davranışlarını azaltıcı etkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Tussey, Tyler ve Simons (2018: 9) ile Young (2013: 11-13) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda kaçınmacı ile kaygılı ve kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin şiddet davranışlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada bağlanma stillerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarına etkisi incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda araştırmada cinsiyet, yaş, anne baba öğrenim düzeyi ve anne baba tutumunun öğrencilerin bağlanma stillerini etkilediği belirlenmiştir. Buna göre güvenli bağlanma stiline sahip olan bireylerde şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarının, kaçınmacı ile kaygılı ve kararsız bağlanma stiline sahip olan bireylere göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak, bağlanma stillerinin şiddet içeren ve şiddet içermeyen suç davranışlarını etkilediği tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda şu önerilere yer verilebilir.

Bağlanma ve suç davranışları konularında farklı değişkenlerle ve örneklem grupları ile çalışmalar yapılabilir. Ergenin aileye bağlanması yönünde ihtiyaçlar belirlenerek aile eğitim programları geliştirilip uygulanabilir. Suç davranışı gösteren ergenlere ve ailelerine multidisipliner alanlardaki uzmanlar tarafından önleyici çalışmalar yapılabilir. Suça sürüklenmeye ve şiddete eğilimli ergenlere yönelik, politika yapıcılar tarafından planlamalar yapılarak özellikle Milli Eğitim Bakanlığı, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı bünyesindeki kurum ve kuruluşlar tarafından hedef kitleye yönelik projeler yürütülebilir.

Yazar Katkısı: Veri Toplama veya İşleme: B.D., O.E., A.U.K. Analiz veya Yorumlama: B.D., O.E., A.U.K. Literatür Arama: B.D., O.E., A.U.K. Yazan: B.D., O.E., A.U.K.

Çıkar Beyanı: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

Kaynakça

- Ainsworth, M. D. S., & Bell, S. M. (1970). Attachment, exploration, and separation: Illustrated by the behavior of one-year-olds in a strange situation. *Child Development*, 41, 49-67.
- Aksoy, A. & Ögel, K. (2003). Kendine zarar verme davranışı. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 4, 226-236.
- Arrigo, B. A., Griffin, A. (2004). Integrating attachment theory psychopathy and predatory aggression: Serial murder and the case of aileen wuornos. *Behavioral Sciences and the Law Behav*, 22, 375-393.
- Berlanda, S., Pedrazza, M., Fraizzoli, M., & de Cordova, F. (2019). Addressing risks of violence against healthcare staff in emergency departments: the effects of job satisfaction and attachment style. *BioMed Research International*, Article ID 5430870, 1-13, <https://doi.org/10.1155/2019/5430870>.
- Besser, A., Luyten, P., & Mayes, L. C. (2012). Adult attachment and distress: The mediating role of humor styles. *Individual Differences Research*, 10(3), 153-164.
- Blackwell, D., Leaman, C., Tramposch, R., Osborne, C., & Liss, M. (2017). Extraversion, neuroticism, attachment style and fear of missing out as predictors of social media use and addiction. *Personality and Individual Differences*, 116, 69-72.
- Bo, S., Abu-Akel, A., Kongerslev, M., & Simonsen, E. (2020). Predictors of criminal offending in a clinical sample of patients diagnosed with schizophrenia: A 6-year follow-up study. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and loss: Vol. 1. Attachment (Vol. I). New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). Attachment and loss. sadness and depression. *Social Work*, 54, 107-116. <http://doi.org/10.4135/9781446250990.n2>.
- Brown, D. W., Riley, L., Butchart, A., Meddings, D. R., Kann, L., & Harvey, A. P. (2009). Exposure to physical and sexual violence and adverse health behaviours in African children: results from the Global school-based student health survey. *Bulletin of the World Health Organization*, 87, 447-455.
- Bryman, A., & Cramer, D. (2002). Quantitative data analysis with SPSS release 10 for Windows: A guide for social scientist. Philadelphia: Routledge.
- Cornish, D. ve Clarke, R. (1987). Understanding crime displacement: An application of rational choice theory. *Criminology*, 25(4), 933-947.
- Delson, C., Margolin, G. ve John, R. S. (2003). A typology of maritally violent men and correlates of violence in a community sample. *Journal of Marriage and Family*, 65(3), 635-651.
- Deniz, M., Hamarta, E., ve Ari, R. (2005). An investigation of social skills and loneliness levels of university students with respect to their attachment styles in a sample of Turkish students. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, 33(1), 19-32.
- Dickinson, T. (2017). Non-violent threats and promises among closed-market drug dealers. *International Journal of Drug Policy*, 42, 7-14.

- Doyle, A. B., & Markiewicz, D. (2005). Parenting, marital conflict and adjustment from early- to mid-adolescence: Mediated by adolescent attachment style? *Journal of Youth and Adolescence*, 34(2), 97–110. <http://doi.org/10.1007/s10964-005-3209-7>.
- Ermiş, B. S. (2019). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri, aile yaşam doyumları ve duygusal özerlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erzen, E. (2016). Three Dimensional attachment style scale. *Inönü University Journal of the Faculty of Education*, 17(3), 01-21. DOI: 10.17679/iuefd.17323631.
- Erzen, E., & Odacı, H. (2014). The effect of the attachment styles and self-efficacy of adolescents preparing for university entrance tests in Turkey on predicting test anxiety. *Educational Psychology*, 1–14. <http://doi.org/10.1080/01443410.2014.923555>.
- Flett, G. L., Burdo, R., & Nepon, T. (2020). Mattering, insecure attachment, rumination, and self-criticism in distress among university students. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-14.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2008). *How to design and evaluate research in education (7th ed.)*. New York: McGraw-Hill.
- Freeze, M.K., Burke, A., Vorster, A.C. (2014). The role of parental style in the conduct disorders: a comparison between adolescent boys with and without conduct disorder. *J Child Adolesc Ment Health*, 26, 63–73.
- Giray Sözen, F. (2017). *Aile ve suçluluk. (Çev. Ed. Didem Yücel & Burak Gönültaş). Çocuk Suçluluğu*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, Y., & Öz, F. (2020). Ergenlerin benlik algısı üzerinde algılanan ebeveyn tutumlarının ve bağlanma stillerinin rolü: Bir yapısal eşitlik modellemesi. *J Psychiatric Nurs*, 11(2), 106-114.
- Kırımer, F., Akça, E., & Sümer, N. (2014). Orta çocuklukta anneye kaygılı ve kaçınan bağlanma: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II Orta Çocukluk Dönemi Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 45–57.
- Koçak, M. ve Durak Batıgün, A. (2017). Şiddet içeren ve içermeyen suç davranışları ölçeğinin (ŞİSDÖ) Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 1(1), 1-11. DOI: 10.7816/kpd-01-01-01.
- Martins, C., Campos, S., Duarte, J., Martins, R., Moreira, T., & Andrade, A. (2018). Dating violence in students attending higher education: predisposing factors, *International Journal of Multidisciplinary Thought*, 07(03), 289–296.
- Murray, J., Menezes, A. M., Hickman, M., Maughan, B., Gallo, E. A. G., Matijasevich, A.,... & Victora, C. G. (2015). Childhood behaviour problems predict crime and violence in late adolescence: Brazilian and British birth cohort studies. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 50(4), 579-589.
- Nixon, M., Thomas, S. D., Daffern, M., & Ogloff, J. R. (2017). Estimating the risk of crime and victimisation in people with intellectual disability: a data-linkage study. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 52(5), 617-626.
- Nunes, F., Mota, C.P. (2017). Parenting styles and suicidal ideation in adolescents: mediating effect of attachment. *Journal of Child and Family Studies*, 26, 734–47.
- Öğretir Özçelik, A. D. ve Tok, C. (2018). Ergenlerin ebeveyn bağlanma stilleri ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (58), 570-579.
- Öğretir Özçelik, A. D., ve Şengün Afşin, R. (2020). Suça sürüklenen çocuklar ile suça sürüklenmeyen çocukların algıladıkları anne ve baba tutumları, bağlanma stilleri ve benlik algılarının incelenmesi. *Akademik Dergisi, TİHEK Akademik Dergisi / Şiddetin Önlenmesi Özel Sayısı*, 89-117.

- Roberts, N., & Price, D. (2019). Gendered perceptions of domestic violence: how young females are more likely than young males to know controlling domestic violence behaviours. working paper. CASS, University of Sunderland, Sunderland.
- Stover, C. S., Choi, M. J., & Mayes, L. C. (2018). The moderating role of attachment on the association between childhood maltreatment and adolescent dating violence. *Children and Youth Services Review*, 94, 679-688.
- Sung, Y., Nam, T. H., & Hwang, M. H. (2020). Attachment style, stressful events, and Internet gaming addiction in Korean university students. *Personality and Individual Differences*, 154, 109724.
- Şencan, H. (2005). Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik. İstanbul: Seçkin.
- Thornton, A. J. V., Graham-Kevan, N. ve Archer, J. (2016). Intimate partner violence: Are the risk factors similar for men and women, and similar to other types of offending? *Aggressive Behaviour*, 42(4), 404-412.
- Torok, M., Darke, S., Shand, F. ve Kaye, S. (2014). Violent offending severity among injecting drug users: Ex-aminig risk factors and issues around classification. *Addictive Behaviors*, 39(12), 1773–1778.
- Tussey, B. E., Tyler, K. A., & Simons, L. G. (2018). Poor parenting, attachment style, and dating violence perpetration among college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 0886260518760017.
- Widom, C. S., Czaja, S. J., Kozakowski, S. S., & Chauhan, P. (2018). Does adult attachment style mediate the relationship between childhood maltreatment and mental and physical health outcomes?. *Child Abuse & Neglect*, 76, 533-545.
- Wilkinson, H.R., & Bartoli, A. J. (2020). Antisocial behaviour and teacher–student relationship quality: The role of emotion-related abilities and callous–unemotional traits. *British Journal of Educational Psychology*.
- Wokoma, I. P., & Udochukwu, N. G. (2020). The influence of parenting styles on bullying behavior among students of secondary age in ikwerre local government area. *International Journal on Integrated Education*, 3(2), 99-114.
- Yıldız, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin geçmişte yaşadıkları ayrılık kaygısı ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Young, S. M. (2013). Attachment style and risk taking: A theoretical approach to understanding young men who have sex with men. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 23, 869–878. doi:[10.1080/10911359.2013.803450](https://doi.org/10.1080/10911359.2013.803450)
- Zimmermann, P. (2004). Attachment representations and characteristics of friendship relations during adolescence. *Journal of Experimental Child Psychology*, 88(1), 83–101. <http://doi.org/10.1016/j.jecp.2004.02.002>.